*יכי נם אחד נעשה בשמן המשחה והלא נסים הרבה נעשו בו מתחלתו ועד סופו: תחלתו לא היה אלא א"ב לוג ובו נמשח המשכן וכליו ואהרן ובניו כל שבעת ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים וכולו קיים לעתיד לבא שנאמר "שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם: ו"זה בגימטריא "ב לוגין הייון. ת"ר ויקח משה את שמן המשחה ויימשח את המשכן, וגו' רבי יהודה אומר שמן המשחה שעשה משה במדבר הרבה נסים נעשו בו מתחלתו ועד סופו: תחלתו לא היה אלא א"ב לוגין ב) כמה יורה בולעת כמה עיקרין בולעין כמה האור שרף, ובו נמשח משכן וכליו אהרן ובניו כל ז' ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים יואפי' כהן גדול בן כ"ג טעון משיחה, ואין משחין מלך בן מלך ג) ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקת אדוניה, ואת יהואש מפני ג) עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים אחיו, שהיה גדול מאחיו שתי שנים אמר מר ואפי' כ"ג בן כ"ג ס) טעון משיחה מנלן, דכתיב "והכהן המשיח תחתיו מבניו: נימא קרא "והכהן ה) (שתחתיו מבניו' מאי המשיחה הא קמ"ל דאפי' מבניו, הא דמשח הוי כ"ג, ואי לא משח לא הוי כ"ג אמר מר אין משחין מלך בן מלך מנלן? אמר רב אחא בר יעקב דכתיב ד) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו, ה) (כל הימים), ירושה היא. מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקת אדוניה, מנלן דכי ו) (אתי) מחלוקת בעי משיחה ולא כל דבעי מלכא מטרית ליה מלכותא? אמר רב פפא אמר קרא "בקרב ישראל בזמן ששלום בישראל תנא אף הוא בן נמשח לא נמשח אלא מפני מחלוקת יורם בן אחאב, אמאי תיפוק ליה דמלך ראשון הוא? אסורי מיחסרא והכי קתני "מלכי בית דוד משחין, מלכי ישראל אין משחין, ואם תאמר מפני מה משחו יורם בן אחאב אמר מר מלכי בית דוד משחין ואין מלכי ישראל משחין מנלן? דכתיב "קום משחתו כי זה הוא הא מעון משיחה ואין אחר מעון משיחה אמר מר מפני מחלוקת יורם ומשם מחלוקת יורם בן אחאב ז) נמעל בשמן המשחה? כדאמר רב פפא "באפרסמא דכיא ה"נ באפרסמא דכיא. ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ומי קשיש והכתיב "ובני יאשיהו הבכור יוחנן והשני יהויקים והשלישי צדקיה והרביעי שלום ואי"ר יוחנן: יש"ל) הוא (הוא) צדקיה הוא שלום? אלא לעולם יהויקים קשיש יב) ואמאי קרי ליה "בכור שהוא בכור למלכות, ומי מקמינן זומא קמי קשישא והכתיב "ואת הממלכה נתן לידורם כי הוא הבכור? הוא ממלא מקום אבותיו דהא ג) אמר מר הוא שלום הוא צדקיה, (ג) והא בהדי קשיב (ג) ומאי קרי ליה "שלישי" שהוא שלישי לבנים: ומאי קרי ליה רביעי שהוא רביעי למלכות משום דמלך יכניה קמיה בתחלה מלך יהואחז (ג) (וסוף) מלך יהויקים (וסוף) מלך יכניה (וסוף) מלך צדקיה, ת"ר יז) הוא שלום הוא צדקיה ולמה נקרא שמו שלום שהיה יח) שלם במעשיו דבר אחר שלום: שלשם מלכות בית דוד בימיו ומה שמו, מתניה שמו שנאמר "ויסלק" (ג) את מתניה דודו "ותתיו ויסב שמו צדקיה" דאמר לו "ה יצריק עליך את הדין אם תמרוד בי' שנאמר יט) "ויביאהו בבלה, וכתיב "וגם במלך בבוכד נאצר כ) מלך בבל מרד אשר השביעו באלהים: (ג) ומי הוה שמן המשחה והתניא (ס"ס) שמן המשחה, ומקלו של אהרן נגנז צנצנת המן וצלוחית הזהב אשר השיבותם לו אשם תשימו בארנז מצדו, ומי נגנז "אשיה מלך יהודה שנאמר "ויאמר כא) המלך אל הכהנים תנו את ארון הקדש ואמר רבי אלעזר אתיא שם שם אתיא דורות אתיא משמרת משמרת? אמר רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר כב) "משחין את המלכים במין נגר "ואת הכהנים יג) במין כי יוני תני חדא בתחלה מציק שמן על ראשו ואחר כך נותן לו שמן בין ריסי עיניו ותני אחרתי בתחלה נותן לו שמן בין ריסי עיניו ואחר כך מציק לו שמן על ראשו תנאי היא אביא למאן דאמר משיחה יציקה עדיפא, מאי טעמא דמ"ד יציקה עדיפא שנאמר "ויצק משמן המשחה על ראש אהרן, (ד) כד) ומאן דאמר משיחה עדיפא קסבר שכן נתרבה אצל כלי שרת, והכתיב "ויצק ולבסוף "וימשח? מה טעם ויצק משם וימשח אותו לקדשו ת"ר כשמן הטוב כה) (הזורק) על הראשונים כמין שתי טיפין מרגליות היו תלויות לאהרן בזקנו אמר רב כהנא תנא כשהוא מסבר עולות ויושבות בעיקרי זקנו, ועל דבר זה היה משה רבינו דואג שמא חס ושלום מעלתי בשמן המשחה יצתה בת קול ואמרה "כטל חרמון שיורד על הרי ציון, מה טל אין בו מעילה אף שמן שיורד על זקן אהרן אין בו מעילה ועדיין אהרן היה דואג שמא משה לא מעל ואני מעלתי? יצתה בת קול ואמרה לו "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת ת"ר אין משחין את המלכים אלא על המעיין כדי שתימשך מלכותן שנאמר "ויאמר המלך כט) (אל בניו) (וגו') הזורדתם אותו שמו, אמר רב אמי האי מאן דבעי לידע אי מ) משכא שתא אי לא, מיתי שרגא בהלין עשרה יומין דביתהו דלא נשיב זילא: אי משיך נדתיה נידע דמסיק שתיה ומאן דבעי נעביד עיסקי אי לא, גירבי מרגלא, אי שטין ושפר נידע דמצלת, האי מאן דבעי ניפוק באורחא ובעי דנידע אי הדר לביתיה, ניעול ניקום בביתא מ) (ברהתא אם חזי

מסורת הש"ס

מ) [מנחות פרק כהן גדול ע"ב]

רבינו גרשום

דחיקה שלם מן כחת דכתיב כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו': שם הוא לחלק: לחייב על בחמה ובחמה הראויה לחקרבה: אף חדרן: לאו דכל חלב דשור דחולין לחלק מלקות וכרת לכל אחת: ורבנן: אסרי סכרת בדבעית לחלק מיניה לחלק למלקות לא מצית יליפת דלאו מלאו ילפינן דדמי ליה חייבו דבר לעבר מענינו ואמר ברוך לא מדבר או אינו אלא בשאר איסורים אמרת ר"מ מדרוש דבר לעבר מענינו בכת הכתוב מדבר לא תאכלנו דלמעלה בב' מינין דכתיב לא תאכל הנפש בשם הבשר אף כאן ב' מינין חייבו בשר בחלב אלמא לאו מלאו ילפינן דדמי ליה לאו סכרת לא ילפינן ולחלק אינו חייב אלא אחת: לישנא אחרינא ר' ישמעאל סבר למידין לאו דחקת עלם הכתיב בענינה (דקרא) (דקדשים) דמחוברא לא מצית לדמי ליה חדא מקדש' ליה בדו חדא דחלב דשור לא מצית לחייבו חלב דשור שאר נמי לא מצית לחייבו חלב חדא דראי' כתיב נמי מתמא בלא פרשי ליכא לפרוכי בחדה ליחתיר חלבו דחלב דשור דכתיב מה בכרת פרש בחמה ולא חדא אף כאן נמי חלבן שור לחלק: ורבנן לאו מלאו ילפי לבר': ואיבעית אימא רבנן: חייבו משום דלא אתי לחלק דמיבעי לחו דרשא לכראמר ליה רב מרי לרב זבדי בפרק כל הבשר אמר שמעתא כיון דמכל חלב קא סרבית אליה אליה דחולין דחייבתר בגבילה א"ל עליך אמר קרא כל חלב שור וכשב ותנו לא תאכלו חלב נמור חשות בשלשתן דמלק באיסורין אסור לאוסרן אליה ולא שוה בשלשתן דליתא אלא בכבש לאכי כתיבי למיסרא אליה דחולין: הי' ישמעאל אמר לך א"כ למעיקר ליטמא קרא כל חלב שור וכשב חלב

תוספות מלכי יוכלל אין מוקמין: מדוד ומילוך דכתיב כיה מיעוט זה מעטן מעיטה ולא מאר מכל אמלו דמוי קודם לכן מנמת: סמלא מקום מלוטיו מוי: ומאמר שלם מן מנמת מנמות אמר לא ליתי שרגא: כמ) בביתא דהבריא תיבת דברתא ל"ש רק כתוב דהבריי ונמחק שם אות ה': כמ) נמעול בו' דבשלמא: נ) יוחנן דגא יוחאנן [אא"ה תיבת רבי דגא שם בעל המימרא ע"כ]: נא) את ארון הקדש בבית אות ה' נמחק: נב) בביתא דהבריא תיבת דברתא ל"ש:

נוסח (המשך)

טיולת ר' יהודה - הנהר נ"ס נעשו בטמן המשחה מתחילתו עד סופו

מה ה מיי' פ"ז מכלי מקדש הל' ט:

מא ה מיי' שם הל' ה:

מב ו מיי' שם הל' ח:

מג ז מיי' פ"ד מכלי בית המקדש הל' ה:

מד ח מ מיי' פ"ז מכלי מקדש הל' ט:

מה י מיי' שם הל' יא:

שיטה מקובצת

א) לוגין וראה כמה: ב) בן מלך: ביריחלמי דסמה בפרק מקרא: מלחמה מפיק מקרא: ג) מאבל מלכותא של שתלה: ד) גדול מסבו שתי שנים תיבת מאחיו נמחק: ה) כהן גדול: עי' תוס' מגרות (ל' מ"ב): ו) מנלן דכתיב והכהן המשיח אשר יהיה תחתיו כו': ומגופיה דקרא לא מצי לאוכמי דאיכא למימר ה"ק אותו שיהיה נמשח: ז) מ"ל ס"א דבעי משיחה לא משמע כו': ח) ובניו מלכות ירושה תיבות כל הימים נמחק: ט) דכי איכא מחלוקת תיבת אותו נמחק: י) אחאב נמעל בשמן: יא) יוחנן: גרים רש"י ל"ל יוחנן הוא יהואחז צדקיהו הוא שלום: יב) קשיש אמאי קרי ליה יהויקים לא היה מסלא מקום אבותיו: יג) ומי קשיש אמאי קרי ליה יהויקים לא היה מסלא מקום אבותיו: יד) קשיש אמאי קרי ליה יהויקים לא היה מסלא מקום אבותיו: טו) לבנים אמאי קרי ליה יהויקים לא היה מסלא מקום אבותיו: טז) עי' בהרשון יז) שהיה משלם בטעשיו ר"א שלום שלשלת מלכות אות ה' נמחק: יח) ויסלק מלך בבל אות ה' נמחק: יט) שנאמר (יחזקאל יז) פסוק יג) ויבא אתו בשבועה תיבות ויביאהו בבלה נמחק: כ) תיבת מלך בבל נמחק: כא) ונלוחות של שמן: כב) ואמר לעלים המסבים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל: כג) ת"ר כיצד מושחין את כו' הכהנים כמין כי מאי כי אמר רב מנשיא בר נוזא כמין כד: אהרן ומשח אותו לקדשו ומאן: כה) המוב על הראש יורד על חוקן זקן אהרן וגו' אותו בדרש לכך כתיב שתי פעמים זקן לפי שהיה לו זקן אהרן כאילו היה לו זקנו וזהו שאמר הכתוב שבת אחים גם יחד: כו) ג"ל: על הזקן וגו' כמין שתי מרגליות תיבות הזורד עיפין נמחק: כז) המלך לתם קרי עסבים הנו' הזורדתם אותו על ניחוח אל ביניהו תיבות הנו' השני אות ה' נמחק: כז) אי מסוק שתא אי לא ליתי שרגא: כח) נעמול כו' דבשלמא: ל) יוחנן דגא יוחאנן [אא"ה תיבת רבי דגא שם בעל המימרא ע"כ]: לא) את ארון הקדש בבית אות ה' נמחק: לב) בביתא דהבריא תיבת דברתא ל"ש:

נוסח

מושחין כ"ג בן כ"ג ואין מושחין מלך בן מלך המלכי בית דוד משחין ומלכי ישראל אין משחין

נוסח

בירור סדר הדברים על יאשיה: יהואחז יהויקים ויכין

נוסח

גרסת מן המאמר בימי יאשיה יחז עם דברים נוספים

נוסח/מבנה

ה' מקבילות חלקים מסדר נתינת הטמן- מה קודם: על הראשון-א-ה' ז' נוסח

נוסח

תמטשת על מטה ואחרין טמא מאלו הטמן המשחה

נוסח כללי

סיומא מלתא ריא

נוסח/מבנה

"מאן דבעי..." סגולות לדעת דברים עתידים

מבנה

◇ 3 שלשים מהמקור "ויקח משה"

נוסח

בירור סדר הדברים על יאשיה: יהואחז יהויקים ויכין

נוסח

גרסת מן המאמר בימי יאשיה יחז עם דברים נוספים

נוסח/מבנה

ה' מקבילות חלקים מסדר נתינת הטמן- מה קודם: על הראשון-א-ה' ז' נוסח

נוסח

תמטשת על מטה ואחרין טמא מאלו הטמן המשחה

נוסח כללי

סיומא מלתא ריא

נוסח/מבנה

"מאן דבעי..." סגולות לדעת דברים עתידים

הגהות הב"ח (ח) גמ' ומפת קרא וכוכבן מתמיו כ"ל ואות ס': (כ) שם ובמ"ד מתמיו כ"ל דכתיב ניס יהויקים ומשליכו לדקיה בו' וכן כתו לסדיא סמוכים דף י"ב ע"ב: (נ) שם בתחלה מלך יכוסתו וכדר מלך יהויקים וכדר מלך יכויב וכדר מלך לדקיה: (ד) שם על לחם מכרן ויעמדת מתמו לקדמו ומ"ד מסיתה: (ס) רש"י ד"ס יהויקים וכו' דכתיב בו כן כ"ג שנה יהואחז כמלכו וכו' שמי שנים כ"ב ולא דקדק כמתמו ג' מדשים:

יכניסו כן יהויקים מתח יהויקים מביו קמי לדקיהו: שנאמר ואם כלי סוסב וגו' מדכתיב בתרגום מלה אלמא כל היכל דהוי מרגנ בהדיה וכי מתנמי מתנמי בהדיה: מנו אם (ח) סמרון: בנית אמר בנה שלמה כי לן לכם מסת בכתף ונרסין במסכת אבלים (ק"ו ו) אמר לכם אם נלה מעמכם בכתפיכם, ונמ: בנגנת אמיל שמה שמה: כתוב בתרגום (שמות ג) אמר מעבד לך שמה: ובנגנת כתיב (שם מו) ומן שמה מלא המעמד מן: מקנו של מסרן אמיל מעמדים מעמדים: מנגנת, כתיב במקל (במדבר יז) "נמטמרת נאמת לבני מרי בנגנת "נמטמרת לחזרותיכם: ושמן מעשה אמיל דורות דורות: מנגנת: כמו נור: סביב על ולמו: כמין כי מת יוונית ומשמי כזה X המלכים שמן על ראשו ומ"כ בין ריסי עיניו ומלכים בתנגנו דרך הסדמה: מספר: מדבר ל"ש מסמפר הקיל במזייה: שמא מפנאי: שממתי שם יוחר מדאי: ומפני מפנאי: בשמנים מרים המון מבזקני: ניחון: מעיין קטן סמוך ליהוקלים ולא זמו ניחון הגדול דיולא מעלן: נייפי מרגנלמא: נשם כך: בכיתא (ב) דכסמא: אמל במקלת: בנוסה

יכוסיו

לח א מיי' פ"ח מכלכות כלי מקדש הל' כ:

לט ו מיי' שם הל' ז:

מ ג ד מיי' שם הל' יא:

מא ה מיי' שם הל' ה:

מב ו מיי' שם הל' יא:

מג ז מיי' פ"ד מכלי בית המקדש הל' ה:

מד ח מ מיי' פ"ז מכלי מקדש הל' ט:

מה י מיי' שם הל' יא: